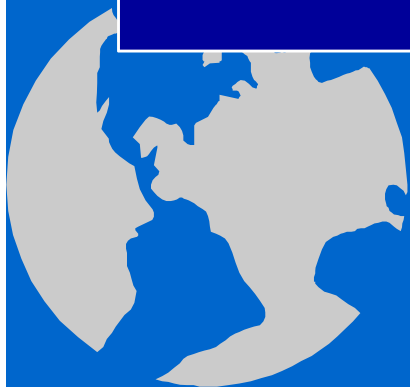

ПОГЛАВЉЕ 4

ИДЕНТИФИКАЦИЈА ОБЛИКА УГРОЖАВАЊА ПРАВНОГ ЛИЦА

Горан Мандић

РАЗБОЈНИЧКА КРАЂА И РАЗБОЈНИШТВО

Законске одредбе:

Разбојничка крађа је санкционисана чланом 205 Кривичног законика Републике Србије који гласи:

- (1) Ко је на делу крађе (члан 203) затечен, па у намери да украдену ствар задржи, употреби силу против неког лица или претњу да ће непосредно напасти на живот или тело, казниће се затвором од једне до десет година.
- (2) Ако вредност украдених ствари прелази износ од милион и петсто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од две до дванаест година.
- (3) Ако је дело из ст. 1 до 3. овог члана учињено од стране групе или је неком лицу са умишљајем нанесена тешка телесна повреда, учинилац ће се казнити затвором од три до петнаест година.
- (4) Ако је дело из ст. 1 до 3. овог члана учињено од стране од стране органозоване криминалне групе, учинилац ће се казнити затвором најмање пет година.

РАЗБОЈНИЧКА КРАЂА И РАЗБОЈНИШТВО

Законске одредбе:

Члан 206. Кривичног законика Републике Србије односи се на разбојништво:

- (1) Ко употребом силе против неког лица или претњом да ће непосредно напасти на живот или телом одузме туђу покретну ствар у намери да њеним присвајањем себи или другом прибави противправну имовинску корист, казниће се затвором од две до десет година.
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено од стране групе, или је неком лицу са умишљајем нанесена тешка телесна повреда или ако вредност одузетих ствари прелази износ од милион и петсто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од три до петнаест година.
- (3) Ако је дело из става 1. овог члана учињено од стране органолизоване криминалне групе, учинилац ће се казнити затвором најмање пет година.
- (4) Ако вредност одузетих ствари из става 1. овог члана не прелази износ од петнаест хиљада динара, а учинилац је ишао за тим да прибави малу имовинску корист, учинилац ће се казнити затвором до три године.
- (5) За покушај дела из става 4. овог члана казниће се.

РАЗБОЈНИЧКА КРАЂА И РАЗБОЈНИШТВО

Законске одредбе:

Члан 206. Кривичног законика Републике Србије односи се на разбојништво:

- (1) Ко употребом силе против неког лица или претњом да ће непосредно напасти на живот или телом одузме туђу покретну ствар у намери да њеним присвајањем себи или другом прибави противправну имовинску корист, казниће се затвором од две до десет година.
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено од стране групе, или је неком лицу са умишљајем нанесена тешка телесна повреда или ако вредност одузетих ствари прелази износ од милион и петсто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од три до петнаест година.
- (3) Ако је дело из става 1. овог члана учињено од стране органолизоване криминалне групе, учинилац ће се казнити затвором најмање пет година.
- (4) Ако вредност одузетих ствари из става 1. овог члана не прелази износ од петнаест хиљада динара, а учинилац је ишао за тим да прибави малу имовинску корист, учинилац ће се казнити затвором до три године.
- (5) За покушај дела из става 4. овог члана казниће се.

-
-
-

Тумачење законске одредбе

Разбојничка крађа и разбојништво представљају типичну криминалну радњу која у себи садржи елементе насиља.

Разбојништво има обележја дела крађе и силе, односно озбиљне претње непосредним нападом на живот и тело онога, чија се ствар жели одузети са циљем прибављања противправне имовинске користи.

Разбојничка крађа се састоји из два кривична дела:

- Крађа,
- Принуда.

-
-
-

Мете разбојништва и угрожена лица током разбојништва

Мете напада, по делатностима објеката и по степену учесталости извршења овог кривичног дела су:

- малопродајни објекти (продавнице, трафике, златаре),
- спортске кладионице,
- мењачнице,
- казина,
- поште,
- бензинске пумпе,
- ресторани,
- банке,
- апотеке и
- транспорт новца.

-
-
-

Мете разбојништва и угрожена лица током разбојништва

Угрожене категорије лица са аспекта места извршења разбојништва су:

- запослени у правним лицима, на првом месту они који имају контакт с новцем (благајници, касири, запослени у малопродаји, шалтер салама) без обзира на природу посла којом се бави правно лице у којем раде,
- службеници обезбеђења (који у својим редовним делатностима обезбеђују имовину),
- клијенти који се затекну у објекту у току разбојништва.

-
-
-

Учиниоци разбојништва и припрема извршења

Карактеристике учиниоца разбојништва:

- мушкарци млађих до средњих година без занимања и сталног запослења. Старосна граница се последњих година све више снижава, тако да више нису ретка разбојништва која врше малолетници, па чак и кривично неодговорни малолетници (деца до 14 година старости). Особе женског пола се ретко јављају као извршиоци разбојништва.
- разбојништва извршавају организоване групе или појединци.

Припрема непосредног извршења разбојништва се изводи у две фазе које се односе на:

- Сам чин разбојништва и
- Припрему средства и опрему која ће се користити .

-
-
-

Учиниоци разбојништва и припрема извршења

Припрема непосредног извршења разбојништва се изводи у две фазе које се односе на:

- Сам чин разбојништва и
- Припрему средства и опрему која ће се користити .

-
-
-

САМ ЧИН РАЗБОЈНИШТВА

Када говоримо о самом објекту напада, поље интересовања је усмерено ка **унутрашњем распореду простора**, првенствено местима где се вредности налазе, затим **о времену када има највећа количина новца или другигих вредности, броју запослених, радном времену објекта и о стању система корпоративне безбедности.**

-
-
-

СИСТЕМ ОБЕЗБЕЂЕЊА СЕ АНАЛИЗИРА СА АСПЕКТА:

- Физичког обезбеђења где се пажња усмерава на службеника обезбеђења (да ли је наоружан, старосна доб, дужина трајања смене),
- Електронских средства, првенствено система затворене телевизије и тихе дојаве, као и на постојање интерфона на улазу или дуплих врата и
- Безбедно заштитних процедура (у току радног времена, затим приликом отварања и затварања објекта).

-
-
-

Припрема средстава и опреме која ће се користити у разбојништву, односи се на:

- Оружје,
- Средства за маскирање,
- Возила.

-
-
-

Оружја:

- Хладно оружје (ножеви, бодежи, секире, металне шипке, чекић, ланци...),
- Ватрено оружје (пиштољи, револвери, аутоматске пушке, ловачке пушке...),
- Физичка сила
- Минскоексплозивна средства (ручне бомбе, приручне експлозивне направе),
- Хемијска средства (разни спрејеви за онеспособљавање и киселине),
- Шприцеви.

Средства за маскирање:

- Вунене капе са прорезима за очи и нос, најлон женске чарапе, специјално направљене маске, перике, лажни бркови, браде, гардероба која се касније одбацује, рукавице...

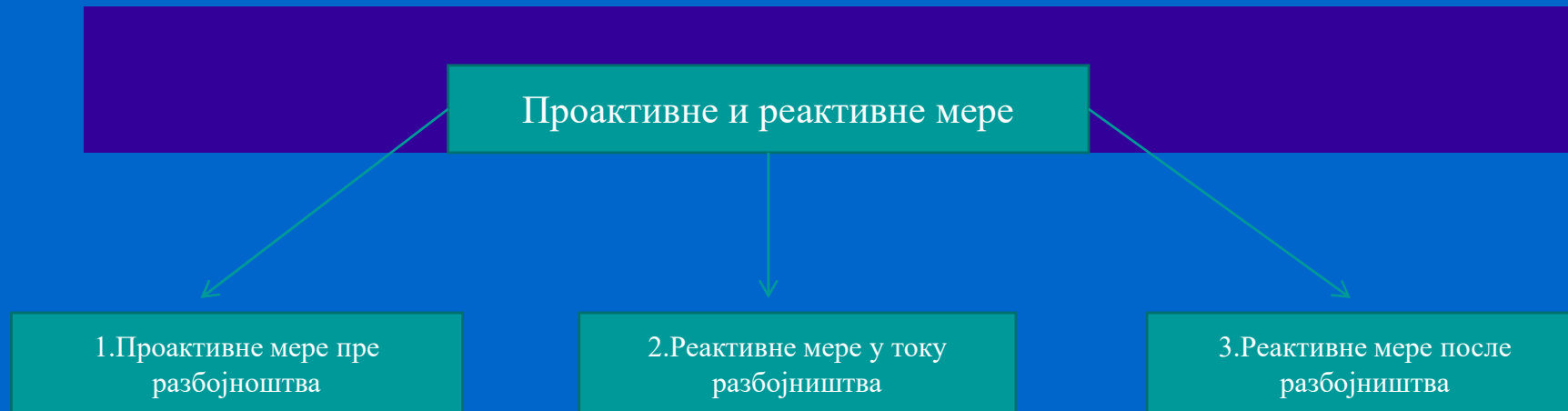
-
-
-

Пропусти система корпоративне безбедности која погодују извршењу разбојништва

Пропусти:

- Непостојање или неадекватни технички системи заштите (механички и електронски-лоша места постављања и одабир тастера тихе дојаве),
- Неадекватно унутрашње уређење простора,
- Непостојање адекватних безбедносно заштитних процедура,
- Непостојање или низак ниво културе пословне заштите запослених,
- Не спровођење едукације и тренинга запослених у спровођењу проактивних и реактивних мера.

Проактивне и реактивне мере код разбојништва

- Појам проактивног се односи на спровођење ранијих, претходних мера, поступака и радњи у циљу спречавања штетних дела уперених против лица имовине и пословања правног субјекта. Проактивно у себи садржи анализу, предвиђање, планирање и деловање пре него што наступи непожељан догађај, а све у циљу елиминације и/или смањења услова који погодују наступању штетног догађаја.
- Реактивне мере су усмерене на елиминацију и/или смањење последица штетног догађаја, пошто он већ наступи.

МЕРЕ И ПРОЦЕДУРЕ ПРЕ РАЗБОЈНИШТВА

Код запослених мере се спроводе са циљем:

- Подизање културе пословне заштите на виши ниво и едукације, и
- Тренинга у спровођењу реактивних процедура у току и после разбојништва.

Функционално употребљив систем обезбеђења са аспекта спречавања разбојништва се пројектује са циљем успостављања:

- Одређених специфичних техничких система заштите (механичких и електронских) у функцији спречавања разбојништва,
- Адекватно уређеног простора и
- Безбедносно заштитних процедура које су специфичне за ове врсте објеката.

Запослени- едукација и култура пословне заштите

- У контексту побољшања безбедносне културе, тј. Културе пословне заштите, запослени прво треба да схвате да они представљају субјекат обезбеђења и спроводе све мере и радње, у вези са системом обезбеђења, које се придодају њиховим редовним пословним активностима.
- Треба их едуковати како да уоче и препознају сумљиво- нетипично понашање. У случају уочавања таквог понашања запослени треба да остану прибрани и поступе по унапред предвиђеној процедури за дати случај. Процедура би требало да дефинише кога и како обавештавају о уоченом.
- Запослени морају бити едуковани и утренирани за коришћење мера које се спроводе у току разбојништва, на првом месту за активирање тихе дојаве.
- Едукација пружања прве помоћи је веома значајна и треба да је изведе стручно лице у складу са повредама које могу бити последица разбојништва извршеног употребом хладног, ватреног и хемијског оружја.
- Тренингом се поред уочавања универзалних карактеристика (висина, грађа, боја коже, косе, и боја очију), учи и уочавање неких препознатљивих карактеристика као што су младежи, ожиљци, тетоваже, пирсинг, акценат, начин хода, где је ко стајао, улоге појединаца.

Систем обезбеђења са аспекта спречавања разбојништва

Ако се говори о успостављању одређених специфичних техничких система заштите (механичких и електронских) у функцији спречавања разбојништва, на првом месту можемо рећи да је неопходно спровести мере електронске заштите и то постављање алармног система са тихом дојавом дослоцираном контролном центру, који би требао да по пријему сигнала о разбојништву, поступи по својим процедурама рада.

- Тиха дојава: - бежични,
- жичани тастери и механизми тихе дојаве.
- Систем затворене телевизије: - осматрање,
- снимање,
- одвраћање.
- Употреба дуплих врата,
- Комбинација механичких врата са интерфонским системом,
- Коришћење биометрије у комбинацији са картичном контролом,
- Сигурносни шалтери од непробојног стакла,
- Уређење пословног простора ,
- Израда процедура,
- Сарадња са екстерним субјектима корпоративне безбедности.

МЕРЕ И ПРОЦЕДУРЕ У ТОКУ РАЗБОЈНИШТВА

Отпор: -активни (физичко супростављање),

-пасивни(вербални отпор,неочекивани и неконтролисани покрети и кретање запослених).

- Запослени никако не треба да пружи било какав отпор, треба да остане смирен и да покуша колико је то могуће да смири и клијенте ако су се затекли у објекту. Неопходно је да буде кооперативан и да наступи онако како извршилац од њега захтева било својим речима или поступцима. Пажљиво се следе његова упутства,али му се не помаже. Запослени треба да се труди да запамти све што му је речено у току разбојништва.
- Тиха дојава се активира само ако извршилац није у могућности то да примети. Све доказе треба сачувати, на крају треба обратити пажњу у ком правцу су отишли, на марку аутомобила, боју и број регистарских таблица.

МЕРЕ И ПРОЦЕДУРЕ ПОСЛЕ РАЗБОЈНИШТВА

- Појединачне процедуре после разбојништва морају бити означене бројевима у писаној форми и одштампане крупним словима на чвршћем папиру или картону различите боје.
- Садржај појединачних процедура је различита али би требало да садрже све оне радње које омогућавају сигурност запослених ж, птужање прве помоћи и позивање хитне помоћи, ако има повређених, обавештавање како полиције, тако и одговорног у правном лицу, обезбеђење лица места, смиривање стреса код свих присутних и попуњавање образаца (опис извршиоца).
- Обезбеђење лица места
- Шеф филијале би требао да преузме контролу над ситуацијом, тако што: -
 - проверава да ли су све процедуре испоштоване и спроведене до краја,
 - уколико је могуће, завесама или венецијанерима онемогућава поглед од споља у пословни простор,
 - обезбеђује удобност и смирује ситуацију разговором са лицима која су се затекла у објекту у току разбојништва.

-
-
-
- Уз дозволу овлашћеног полицијског службеника, шеф филијале (или његов заменик) са још једним запосленим сачињава биланс благајничких каса. По завршетку увиђаја, уколико је то могуће отвара банку за клијенте и наставља са нормалним радом.
- На крају треба напоменути, да због стресне ситуације којој су лица била изложена, после разбојништва неопходно је да банка организује стручну помоћ свима који су присуствовали разбојништву са циљем умањења могућих траума и психичких последица насиља.